

СЪЮЗ НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЦЕНТРАЛЕН СЪВЕТ

1000 София, ул. "Пиротска" № 7

тел./факс: 0359-2987-83-90

e-mail: sub@sub.bg

Упр. № 11/22.02.2018г.

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Бх. № 47 КВ 13/17г.

Дата 20.02.18г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

С Т А Н О В И Щ Е

НА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ
ПО КОНСТИТУЦИОННО ДЕЛО № 13/2017 г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 16.01.2017 г. Съюзът на юристите в България е конституиран като заинтересована страна по конституционно дело №13/2017 г., образувано по искане на Пленума на ВАС за даване на задължително тълкуване на чл. 125, ал. 2 от Конституцията на Република България във връзка с отговор на въпроса: «Разпоредбата на чл. 125, ал. 2 от Конституцията на Република България задължава ли Върховния административен съд да се произнася по спорове за законността на актовете на Министерския съвет и на министрите като първа инстанция?», както и по предмета на делото.

Съюзът на юристите в България изразява следното становище:

I. ПО ДОПУСТИМОСТТА

Трудно се мотивира искане за констатирана неяснота в текст като този, станал предмет на конституционно дело, в което КС упражнява правомощието си по чл.149, ал.1, т.1 от Конституцията, когато зад него прозира основателна загриженост, произтичаща от безспорното „изключително високо натоварване на съдиите от ВАС”, отбелязано от искателя.

Въпросната натовареност не би могла да бъде за КС убедително основание за даване на задължително тълкуване в посока на търсене на

възможност за преодоляването ѝ. Тя буди тревожност и предизвиква въпроси извън съдебната система, преди всичко за дейността на органите в управленческата правоприлагаща сфера, както и за правосъзнанието на тези, които превратно упражняват правото да обжалват административни актове на Министерския съвет и на министрите, с мотиви, несъотнесими към изискването за законосъобразност.

Едновременно с това връзката на тази разпоредба с чл.120, ал. 1 и ал. 2 от Конституцията, поставя въпроси, които биха могли да намерят отговор с тълкувателно решение, което отчита и натрупаната практика от 1991 г. до сега. Това прави по-разбираемо определението на КС за допускане за разглеждане по същество на искането на Пленума на ВАС по това конституционно дело.

II. ПО СЪЩЕСТВО

1.Член 125, ал. 2 гласи: "Върховният административен съд се произнася по спорове за законността на актовете на Министерския съвет и на министрите, както и за други актове, посочени в закона".

Спор за законност при съдебното производство има от момента на сезиране на съда от субект с процесуална легитимност и продължава до момента на влизане на съответното решение на съда в сила. Тогава „спорното става безспорно“. Правен спор съществува както в първоинстанционното производство пред съд чак до момента на влизане в сила на съответното решение, така и във второинстанционното производство, когато в съответния законоопределен срок, решението на първоинстанционния съд е обжалвано пред втората съдебна инстанция.

Тъй като по силата на чл. 119, ал. 1 от Конституцията ВАС е един от правораздавателните органи в Р България, чл. 125, наред с функцията му на осъществяващ върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите в административното правораздаване (ал. 1), очертава и обхвата на правораздавателната му функция като съд, който се произнася по спорове за законността на актовете на Министерския съвет и на министрите (ал. 2 на същия член). Това е конституционно определения обхват, като тук е отворена вратата и за Народното събрание да разшири този обхват на дейност на ВАС като правораздавателен орган и с „други актове, посочени в закона“.

В този смисъл няма неяснота относно това, че ВАС е съдът, който се произнася по спорове за законността на актовете на Министерския съвет и на министрите, както като първа, така и като втора инстанция, когато тези актове са оспорими пред съд.

2.При исканото задължително тълкуване логично е да се очаква да бъде отчетена връзката на чл. 125, ал. 2 с чл. 120 на Конституцията, като пряко относима към въпроса и за първоинстанционното разглеждане на такъв правен спор само в рамките на обжалваемостта - обща клауза и допустимо изключение от нея.

Прави впечатление, че членуването, щедро употребено в чл. 125, ал. 2, е избегнато само при „спорове“. Този момент за неразривната връзка между чл. 125, ал. 2 и чл. 120 на Конституцията, е забелязан през 1993 г. във връзка с Решение №13 по к.д. №13/1993 г., макар и в по-голяма степен интерпретиран в особените мнения и становището по него. Там е направена констатацията, че няма неограничена абсолютна обща клауза за обжалване на административни актове в нито една правна система. Изказана е и мисълта за допустима

възможност за изключване от обжалваемостта с бъдеща законодателна уредба, поради особеност на предмета или съдържанието на някои административни актове. Тогава, основният въпрос е бил този за максималното приложение на всички нови моменти в конституционния модел от 1991 г. след влизането на Конституцията в сила. А такъв безспорно е и този за общата клауза за обжалваемост на административните актове, включително и с възможността за нейното ограничаване по изключение, и то преди влизане в действие на определената в глава VI на Конституцията система на съдебната власт. Не е спестена и убедеността, че този въпрос по-късно ще възникне.

3 Самият ВАС е замислен и конституционно уреден като блюстител на законността в дейността на административните органи в цялата система на изпълнителната власт, оглавявана от Министерския съвет. Той би трябвало да уважава всеки Министерски съвет и всеки министър първо с факта на съществуването си, а след това и с дейността си. На ниво законосъобразност, това е органът, който в най-голяма степен осигурява и вътрешната хармония на правото, с ефект, сравним и относим единствено към върховенството на Конституцията, осигурявано от Конституционния съд, чрез правомощието му да установява противоконституционност на законите и другите актове на Народното събрание. Едновременно с това той е и част от ефективно замисления механизъм, целящ да осигури върховенството на правото.

Поради това, още от самото начало, както ЗСВ, така и по-късно АПК, го структурира по начин, позволяващ произнасянето му по спорове за законността на актовете на Министерския съвет и на министрите, като първа (в три членен състав), и като втора съдебна инстанция (в пет членен състав). Преосмислянето на всяко конституционно решение тук би внесло коректив в мярата на разделение на властите, ако се отдалечи съществено от първоначално вложения смисъл.

Надяваме се, че първоначалното увлечение на Народното събрание по въвеждането на изключения от общата клауза за обжалваемост по чл. 120, ал. 2, е останало в миналото след неколкото обявяване за противоконституционни на законови разпоредби с този смисъл от КС и няма да бъде неоснователно насърчено. Търсенето на мяра за конституционно допустимото ограничение на общата клауза за обжалваемост на административните актове очевидно ще продължи с решаващото участие на Конституционния съд.

ЗА СЪЮЗА НА ЮРИСТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(ЙОСИФ ГЕРОН)